

Polemika

Georgios K. Zarifis¹: Rečnik pojmova za obrazovanje odraslih Evropske Komisije² – zašto?³

Ne odnosim se uvek prema inicijativama i studijama Evropske komisije sa skepticizmom, pošto sam i sam učestvovao u velikom broju, ali ću u ovom slučaju napraviti izuzetak (naravno ne iz razloga što nisam učestvovao). Hajde da počnemo sa jednostavnom tezom, da je jezik moćan instrument i onaj ko zna da ga koristi može kontrolisati druge (pojedince, društva, ili, zašto da ne, polja istraživanja ili akademske oblasti). Drugim rečima, u zavisnosti od toga ko kreira kodove komunikacije, može se pokazati da jezik vredi pratiti, nadzirati, posmatrati, držati pod prismotrom, meriti ili testirati, regulisati i kontrolisati.

A ovo je moje pitanje za vas: Ako posmatramo našu oblast, odnosno učenje i obrazovanje odraslih, u kojoj meri smatrate da nam nedostaje koncizan spisak pojmova (na engleskom ili bilo kom drugom jeziku), koji predstavlja širok spektar pitanja kojima se bavimo u okviru politika, istraživanja i u praksi? Siguran sam da većina nas može da navede mnoge naslove (ja lično ovde neću navesti nijedan jer se to može shvatiti kao reklama). Od enciklopedija za obrazovanje odraslih do rečnika, tematskih izdanja, registara, tematskih pregleda i tako dalje. Evropska komisija međutim misli drugačije, i odlučila je da sponzoriše izradu (novog?) rečnika pojmova iz oblasti obrazovanja odraslih.

Ovaj rečnik je realizovan kroz završetak „**Studije o evropskoj terminologiji u obrazovanju odraslih**” u organizaciji Evropske komisije (EC) u okviru Akcionog plana o učenju odraslih 2007, *Uvek je pravo vreme za učenje*, koji je zahtevao rečnik pojmova i skup ključnih podataka za sprovođenje monitoringa obrazova-

¹ Georgios K. Zarifis, PhD, predaje kontinuirano obrazovanje na Odeljenju za obrazovanje – Filozofski fakultet, Aristotelov univerzitet u Solunu, Grčka.

² Studija se može naći na sledećoj adresi:
http://ec.europa.eu/education/more-information/doc/2010/adultreport_en.pdf

³ Članak je preveden i preštampan iz *Newsletter 2001-3*, časopisa ESREA (Evropsko društvo za istraživanje u obrazovanju odraslih), uz dozvolu autora i redakcije.

nja odraslih u Evropi. Osnovni argument za izradu ovog rečnika pojmova bio je da je ažuriran(?) zajednički jezik preduslov za prevazilaženje nesporazuma i nedostatka uporedivih podataka koji trenutno predstavljaju prepreku praćenju oblasti učenja odraslih širom Evropske unije. Tako je neko, iz potrebe da se kontrolišu i prevaziđu nesporazumi u oblasti prakse (obrazovne, akademske, političke i istraživačke) morao da uvede red u terminološki i lingvistički haos u obrazovanju i učenju odraslih u Evropi. A Evropska komisija je uradila upravo to sa 67 pojmova: *pristup obrazovanju; akreditacija programa obrazovanja ili obuke; akreditovano učenje; odrasli; obrazovanje odraslih; pružalac obrazovanja odraslih; nastavnik u obrazovanju odraslih; trener u obrazovanju odraslih; stručna praksa; prepreke učenju; osnovne veštine; obrazovanje odraslih u zajednici; kompetencija; kontinuirano stručno obrazovanje; osobe u nepovoljnom položaju; učenje na daljinu; učenici koji rano napuštaju školu; formalno obrazovanje; funkcionalna pismenost; funkcionalna matematička pismenost; finansijer; tok finansiranja; vođeno učenje; teško zapošljiva lica; visoko obrazovanje; veštine u informacionim i komunikacionim tehnologijama; „individual learning account”⁴; individualni plan učenja; neformalno učenje; informacije, savetovanje i vođenje (IAG); početno stručno obrazovanje; ključne kompetencije; teškoćelnedostaci u učenju; liberalno obrazovanje odraslih; celoživotno učenje; učenje u različitim životnim kontekstima; pismenost; nisko kvalifikovan; nizak nivo veštine; mentoring; maternji jezik; nove osnovne veštine; neakreditovano učenje; neformalno učenje; matematička pismenost; obuka van radnog mesta; obuka na radnom mestu; „outreach”; stopa učestvovanja; istrajnost; post-obavezno obrazovanje; prioritete grupe; napredak; progresija; okvir kvalifikacije; zadržavanje; povratak učenju; obrazovanje druge šanse; samoučenje (samostudiranje); socijalni partneri; tercijarni nivo obrazovanja; treći sektor; trening trenera; unapređenje veština; vrednovanje rezultata učenja; stručno obrazovanje i obuka; i obuka na radu. Dodatnih devet pojmova određeni su od strane Komisije kao ključni pojmovi. Radi informacije, ti pojmovi su: *pristup učenju; odrasli učenik; digitalni jaz; učenik koji je napustio školu; individualni put učenja; individualizacija učenja; modul učenja; ponuda učenja; i kvalifikacija.**

Pojmovi koji su odabrani da budu uvršteni u rečnik pojmova iz oblasti obrazovanja odraslih su oni koji se smatraju ključnim za razgovore o praćenju obrazovanja odraslih između predstavnika EU27+, bilo da su to kreatori politika ili stručnjaci iz oblasti obrazovanja odraslih. Pojmovi su takođe razvrstani u 6 dimenzija: *strategija, politika i regulativa u obrazovanju odraslih; veštine i kompetencije odraslih; pristup i učestvovanje u obrazovanju odraslih; investiranje u obrazovanje odraslih; kvalitet obrazovanja odraslih; rezultati i efekti obrazovanja odraslih.*

⁴ Individual learning account – šema koja je uvedena u nekim zemljama radi podrške obrazovanju odraslih kroz sistem poreskih olakšica za poslodavce i novčani iznos za pojedince. *Prim.prev.*

Prilikom pravljenja preporuka za skup ključnih podataka, razmatrane su ne samo prioritetne oblasti za koje se lakše mogu prikupiti brojni podaci, već i različiti nacionalni prioriteti, kako u odnosu na podatke koji se trenutno prikupljaju, tako i u odnosu na ono što je potrebno.

Namera je da preporuke iz ove studije budu instrumenti za sprovođenje Akcionog plana i da studija pomogne u ostvarenju boljeg razumevanja postojećih dobrih praksi, kao i prepreka za praćenje sektora obrazovanja odraslih. Evo gde je moj skepticizam: čak i ako se neću suprotstaviti tome da postoji potreba da se napravi red u evropskom terminološkom haosu u našoj oblasti (kao osoba sa univerziteta konstantno pokušavam da stvari dovedem u red kreiranjem svog sopstvenog haosa svaki put), izuzetno mi je teško da ne budem skeptičan prema nameri koja stoji iza ove studije. Ja čitam izveštaj na sledeći način: „**67+9 (ne mnogo relevantnih) pojmova za kontrolu 6 dimenzija obrazovanja i učenja odraslih u Evropi**”. Pošto mi ponestaje prostora (ne i argumenata), ostalo ću prepuštiti Vama čitaocima. Da pročitate studiju, da razmislite o njoj, da razmišljate i prisetite se šta znate, šta doživljavate i šta definišete kao značajno u evropskim pojmovima iz naše oblasti, sa ovom mišlju u glavi: „Konformizam je najsporiji oblik samoubistva”.

Prevela Marijana Todorović